

BIBLIOTEKA SĄDOWA

POSTĘPOWANIE
SĄDOWOADMINISTRACYJNE
W PRAKTYCE

REDAKCJA NAUKOWA
STEFAN BABIARZ

STEFAN BABIARZ
KONRAD AROMIŃSKI

LEX

a Wolters Kluwer business

W serii BIBLIOTEKA SĄDOWA ukazały się również:

Obrona obligatoryjna w polskim procesie karnym

Ryszard A. Stefański

Pisma sądowe w sprawach cywilnych

Bogdan Bładowski

Psychologia sądowa dla prawników

Ewa Gruza

Prawo spadkowe

Liliana Kaltenbek-Skarbek, Waldemar Żurek

**Konsekwencje naruszenia prawa Unii Europejskiej
przez sądy krajowe**

Maciej Taborowski

Metodyka pracy sędziego w sprawach o wykroczenia

Dariusz Świecki

Ustawa o księgach wieczystych i hipotece.

Komentarz po nowelizacji prawa hipotecznego.

Wzory wniosków o wpis. Wzory wpisów do księgi wieczystej

Helena Ciepla, Ewa Bałan-Gonciarz

Czynności dowodowe sądu w procesie cywilnym

Jan Turek

BIBLIOTEKA SĄDOWA

POSTĘPOWANIE SĄDOWOADMINISTRACYJNE W PRAKTYCE

REDAKCJA NAUKOWA
STEFAN BABIARZ

STEFAN BABIARZ
KONRAD AROMIŃSKI

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2015

Stan prawny na 9 lipca 2015 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Świerk-Bożek

Łamanie
Wolters Kluwer

Projekt graficzny okładki
Marcin Domitrz

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-9223-5

ISBN PDF-a: 978-83-264-9686-8

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluger.pl

www.wolterskluger.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	15
Rozdział I	
Zagadnienia ogólne	17
1. Sądowa kontrola administracji publicznej	17
1.1. Uwagi ogólne	17
1.2. Sprawa sądownoadministracyjna	27
1.3. Zakres podmiotowy kontroli sądów administracyjnych	27
1.4. Zakres przedmiotowy postępowania przed sądami administracyjnymi	28
2. Właściwość sądów administracyjnych	34
2.1. Właściwość wojewódzkich sądów administracyjnych	34
2.2. Właściwość Naczelnego Sądu Administracyjnego	35
Rozdział II	
Podmioty legitymowane do występowania w postępowaniu przed sądami administracyjnymi	41
1. Zdolność sądowa i zdolność procesowa	41
1.1. Kto posiada zdolność sądową	41
1.2. Zdolność procesowa	42
2. Strony i uczestnicy postępowania	46
2.1. Strona postępowania	46
2.2. Uczestnik postępowania	47
3. Podmioty umocowane do występowania w imieniu strony	50
3.1. Przedstawiciele ustawowi	50
3.2. Organy i osoby uprawnione do działania w imieniu osoby prawnej oraz jednostki organizacyjnej mającej zdolność sądową	53
3.3. Pełnomocnicy	54
3.3.1. Podmioty legitymowane do występowania w charakterze pełnomocnika	54
3.3.2. Rodzaje pełnomocnictw	55
3.3.3. Forma pełnomocnictwa	56
3.3.4. Wygaśnięcie pełnomocnictwa	57
3.3.5. Pełnomocnik do doręczeń na terenie kraju	60

Rozdział III

Pisma w postępowaniu przed wojewódzkim sądem administracyjnym	61
1. Charakterystyka pism	61
1.1. Rodzaje pism	61
1.2. Warunki formalne	61
1.3. Braki formalne i tryb ich usuwania	64
2. Oświadczenia i wnioski	66
2.1. Oświadczenie	66
2.2. Wniosek	66
3. Skarga	68
3.1. Podmioty uprawnione do wniesienia skargi	68
3.2. Przesłanki dopuszczalności skargi	70
3.2.1. Wyczerpanie środków zaskarżenia i wezwanie do usunięcia naruszenia prawa	70
3.2.2. Termin do wniesienia skargi	72
3.2.3. Tryb wnoszenia skargi	78
3.2.4. Warunki formalne skargi	79
3.2.5. Zarzuty skargi	80
4. Sprzeciw	82

Rozdział IV

Czynności stron i sądu po wniesieniu skargi	84
1. Czynności organu	84
1.1. Przekazanie skargi sądowi	85
1.2. Uwzględnienie skargi	86
2. Czynności skarżącego	88
2.1. Wniosek o ukaranie grzywną oraz żądanie rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym	88
2.2. Cofnięcie skargi	88
2.3. Odrzucenie skargi	90
2.3.1. Uwagi ogólne	90
2.3.2. Brak właściwości	91
2.3.3. Uchybienie terminowi	92
2.3.4. Nieuzupełnienie braków formalnych	93
2.3.5. Powaga rzeczy osądzonej	95
2.3.6. Brak zdolności sądowej lub procesowej	96
2.3.7. Niedopuszczalność z innych przyczyn	98
2.4. Umorzenie postępowania	99
2.4.1. Uwagi ogólne	99
2.4.2. Cofnięcie skargi	99
2.4.3. Śmierć strony	100
2.4.4. Bezprzedmiotowość z innych przyczyn	100
3. Postępowania nadzwyczajne a wszczęcie postępowania sądowego	102

Rozdział V

Wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności	104
1. Uwagi ogólne	104
2. Wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności przez organ	108
3. Wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności przez sąd administracyjny	110
3.1. Ochrona tymczasowa przed sądem pierwszej instancji	110
3.2. Zawieszenie wykonalności aktu lub czynności	117
3.3. Ochrona tymczasowa przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	118
3.4. Ochrona tymczasowa wynikająca z innych przepisów prawa	118

Rozdział VI

Doręczenia	122
1. Uwagi ogólne	122
2. Tryb doręczania pism sądowych przez pocztę	124
3. Doręczenia pism osobom fizycznym	126
3.1. Doręczenie właściwe	126
3.2. Doręczenie zastępcze	126
4. Doręczenia pism osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym niemającym osobowości prawnej	127
5. Doręczenia awizowane	128
6. Doręczenia przedstawicielom strony	129
6.1. Doręczenie przedstawicielowi ustawowemu	129
6.2. Doręczenie upoważnionemu pracownikowi	129
6.3. Doręczenie osobie upoważnionej do odbioru pism	129
6.4. Doręczenie pełnomocnikowi	130
6.5. Doręczenie pełnomocnikowi do doręczeń	131
6.6. Doręczenie kuratorowi	131

Rozdział VII

Terminy procesowe	133
1. Rodzaje terminów	133
2. Bieg terminu	133
3. Przywrócenie terminu	135
3.1. Wymogi formalne	135
3.2. Przesłanki przywrócenia terminu	137
3.3. Dopuszczalność przywrócenia terminu	140

Rozdział VIII

Zawieszenie postępowania	143
1. Uwagi ogólne	143
2. Obligatoryjne zawieszenie postępowania z urzędu	143
3. Fakultatywne zawieszenie postępowania z urzędu	144
4. Podjęcie postępowania z urzędu	146
5. Zawieszenie i podjęcie postępowania na zgodny wniosek stron	147

Rozdział IX

Postępowanie mediacyjne i uproszczone	150
1. Postępowanie mediacyjne	150
2. Postępowanie uproszczone	152

Rozdział X

Orzeczenia sądowe	153
1. Zakres uprawnień orzeczniczych sądu pierwszej instancji	153
1.1. Uwzględnienie skargi	153
1.2. Oddalenie skargi	164
2. Dowody uzupełniające z dokumentów	164
3. Zasady orzekania	167
3.1. Niezwiązanie granicami skargi	167
3.2. Zakaz <i>reformationis in peius</i>	169
3.3. Orzekanie w granicach sprawy	171
4. Rektyfikacja orzeczeń sądowych	172
4.1. Sprostowanie	172
4.2. Uzupełnienie	173
4.3. Wykładnia	176
5. Związanie oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania	177
6. Rodzaje postanowień	179
6.1. Postanowienia kończące postępowanie	179
6.2. Postanowienia niekończące postępowania	180

Rozdział XI

Środki odwoławcze	181
1. Uwagi ogólne	181
2. Skarga kasacyjna	183
2.1. Warunki dopuszczalności skargi kasacyjnej	185
2.1.1. Przedmiot zaskarżenia	185
2.1.2. Podmioty uprawnione do wniesienia i sporządzenia skargi kasacyjnej	187
2.1.3. Wymagania formalne	188
2.1.4. Termin i tryb wnoszenia skargi kasacyjnej	189
2.2. Odrzucenie skargi kasacyjnej	194
2.3. Oznaczenie zaskarżonego orzeczenia za wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części	196
2.4. Podstawy skargi kasacyjnej	196
2.4.1. Naruszenie prawa materialnego	198
2.4.2. Naruszenie przepisów postępowania	204
2.5. Związanie granicami skargi kasacyjnej	211
2.6. Uzasadnienie podstaw kasacyjnych	214
2.7. Związanie oceną prawną i wykładnią	219
2.7.1. Związanie oceną prawa	220

2.7.2. Związanie sądu pierwszej instancji wykładnią prawa dokonaną przez Naczelny Sąd Administracyjny	223
3. Zażalenie	225
3.1. Dopuszczalność zażalenia	225
3.2. Wymogi formalne zażalenia	227
3.3. Tryb wniesienia zażalenia	229
3.4. Autokontrola dokonywana przez sąd pierwszej instancji	233
3.5. Odpowiednie stosowanie przepisów o skardze kasacyjnej	234
Rozdział XII	
Wznowienie postępowania sądownoadministracyjnego	235
1. Dopuszczalność wznowienia	237
2. Przesłanki wznowienia	237
3. Postępowanie w sprawach o wznowienie postępowania	242
Rozdział XIII	
Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego	246
1. Uwagi ogólne	247
2. Wymogi formalne	248
3. Termin na wniesienie skargi	254
Rozdział XIV	
Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu wojewódzkich sądów administracyjnych	257
Rozdział XV	
Koszty sądowe	263
1. Przepisy ogólne	263
1.1. Uwagi ogólne	263
1.2. Wartość przedmiotu zaskarżenia	264
1.3. Obowiązek uiszczenia opłaty sądowej	265
1.4. Zasady uiszczenia opłaty sądowej	268
1.5. Ustalenie opłaty sądowej w należnej wysokości	269
2. Wpis	270
3. Opłata kancelaryjna	277
Rozdział XVI	
Zwrot kosztów postępowania	279
1. Uwagi ogólne	279
2. Zasada związania wnioskiem strony o zwrot kosztów postępowania	279
3. Zwrot kosztów w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji	280
3.1. Zwrot kosztów postępowania od organu	280
3.2. Zwrot kosztów postępowania a wielość podmiotów uprawnionych	281
3.3. Zwrot kosztów postępowania w razie częściowego uwzględnienia skargi ...	282
3.4. Odstąpienie od zasądzenia kosztów postępowania	283
3.5. Zwrot kosztów postępowania zawinionych zachowaniem strony	284

4. Zwrot niezbędnych kosztów postępowania	284
4.1. Zwrot niezbędnych kosztów postępowania prowadzonego przez stronę osobiście	284
4.2. Zwrot niezbędnych kosztów postępowania strony reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika	285
5. Zwrot kosztów postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	287
5.1. Zwrot kosztów postępowania w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej	287
5.2. Częściowe zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego	288
5.3. Zwrot kosztów postępowania w razie oddalenia skargi kasacyjnej	291
5.4. Odstąpienie od zasądzenia zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego	292
6. Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu	293
7. Zwolnienie od kosztów postępowania sądowego określone w przepisach postępowania oraz innych aktach prawnych	294
7.1. Warunki formalne wniosku o przyznanie prawa pomocy	298
7.2. Zakres przyznawanego prawa pomocy	302
7.3. Warunki przyznania prawa pomocy osobie fizycznej	303
7.4. Przyznanie prawa pomocy osobie prawnej	309
7.5. Ponowny wniosek o przyznanie prawa pomocy	312
7.6. Brak podstaw do przyznania prawa pomocy	313
7.7. Cofnięcie wniosku	313
Bibliografia	315
Orzecznictwo	323
Załącznik	349

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 583 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- pr. bud. – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.)
- p.u.s.a. – ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1647)
- p.w.p.u.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1271 z późn. zm.)
- r.d.p.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism

	–	sądowych w postępowaniu cywilnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1350 z późn. zm.)
u.g.n.	–	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 782 z późn. zm.)
u.k.s.c.	–	ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 z późn. zm.)
u.p.d.o.f.	–	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
u.p.e.a.	–	ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1619 z późn. zm.)
u.r.p.	–	ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 507 z późn. zm.)
u.s.g.	–	ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.)
u.s.n.p.s.	–	ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.)
u.s.p.	–	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)
ustawa o VAT	–	ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 z późn. zm.)
u.t.d.	–	ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1414 z późn. zm.)

Czasopisma, zbiory orzecznictwa

Biul. SN	–	Biuletyn Sądu Najwyższego
M. Podat.	–	Monitor Podatkowy
M. Prawn.	–	Monitor Prawniczy
NP	–	Nowe Prawo
ONSA	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
ONSAiWSA	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSA	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCK	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Izba Karna
OSNC-ZD	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zeszyt Dodatkowy
OSNP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPİKA	–	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych

OTK	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	–	Państwo i Prawo
POP	–	Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
PPP	–	Przegląd Prawa Publicznego
Prok. i Pr.	–	Prokuratura i Prawo
PS	–	Przegląd Sądowy
Sam. Teryt.	–	Samorząd Terytorialny
ZNSA	–	Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego

Inne

NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
SN	–	Sąd Najwyższy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
WSA	–	wojewódzki sąd administracyjny

WPROWADZENIE

Postępowanie sądowoadministracyjne w porównaniu z innymi procedurami sądowymi charakteryzuje się odmienną specyfiką, co wskazuje na potrzebę odpowiedniego przygotowania się aplikantów adwokackich, radcowskich, asystentów sędziów, adwokatów, doradców podatkowych i radców prawnych do tego postępowania. Celem publikacji jest praktyczne ujęcie poszczególnych instytucji procesowych. Istotą jest udzielenie wskazówek i przybliżenie praktyki postępowania sądowoadministracyjnego.

Publikacja adresowana jest do aplikantów radcowskich, adwokackich, asystentów sędziów, adwokatów, doradców podatkowych i radców prawnych, dlatego też niewiele miejsca poświęcono na podziały i klasyfikacje doktrynalne, skupiając się głównie na aspekcie praktycznym (czego wyrazem są cytowane orzeczenia sądowe). W swoim zamierzeniu pozycja powinna pomóc tym osobom poruszać się sprawnie i rzeczowo w kwestiach proceduralnych postępowania sądowoadministracyjnego.

W opracowaniu uwzględniono nowelizację ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, dokonaną ustawą z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi¹. Jak wskazuje ustawodawca, celem zmian jest usprawnienie, uproszczenie i zapewnienie szybkości postępowania przed sądem administracyjnym. Proponowane zmiany wiążą się z uwzględnieniem ustaleń Trybunału Konstytucyjnego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawach związanych z postępowaniem przed sądami administracyjnymi. Ponadto nowelizacja zmierza do wyeliminowania rozbieżności w obecnym orzecznictwie sądowym dotyczącym wykładni przepisów o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Zapewne praktyka pokaże, na ile wprowadzone zmiany rzeczywiście spełnią pokrywane w nich oczekiwania.

¹ Dz. U. poz. 658.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. Sądowa kontrola administracji publicznej

1.1. Uwagi ogólne

Sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej i stosują środki określone w ustawie. Pojęcie „kontrola działalności administracji publicznej”, którym posługuje się art. 184 Konstytucji RP, określając właściwość sądów administracyjnych, należy rozumieć jako porównywanie czynności organów administracji rządowej i samorządowej (lub innych wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej) z wzorcem, jakim są normy prawne. Innymi słowy, sądy administracyjne kontrolują prawidłowość podstawy rozstrzygnięcia organu administracji publicznej. Podstawą rozstrzygnięcia organu administracji jest zaś całokształt przepisów prawa stosowanych przez organ w celu wydania rozstrzygnięcia na gruncie ustalonego stanu faktycznego. Podstawę prawną stanowią przepisy prawa materialnego, regulacje proceduralne, a także przepisy ustrojowe². Kompetencja kontrolna sądu administracyjnego sprowadza się więc do oceny legalności działania organu administracji na trzech płaszczyznach: 1) oceny zgodności działania z prawem materialnym, 2) dochowania wymaganej prawem procedury, 3) respektowania reguł określonych w przepisach ustrojowych³.

W konsekwencji należy wyraźnie odróżnić kontrolę administracji publicznej (rozstrzyganie sprawy sądownoadministracyjnej) od wykonywania administracji publicznej (rozstrzygania sprawy administracyjnej). Sąd administracyjny nie jest władny do samodzielnego wydania rozstrzygnięcia zamiast organu administracji publicznej (tj. do rozstrzygania spraw administracyjnych)⁴. Sąd administracyjny może w związku z tym zdyskwalifikować konkretne rozstrzygnięcie organu i zobowiązać ten organ do ponownego rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej. Należy szczególnie podkreślić, że w świetle konstytucyjnego modelu sądowej kontroli działalności administracji publicznej sąd

² Wyrok TK z dnia 24 października 2007 r., SK 7/06, OTK-A 2007, nr 9, poz. 108.

³ Por. A. Kabat, *Prawo do sądu jako gwarancja ochrony praw człowieka w sprawach administracyjnych* (w:) L. Wiśniewski (red.), *Podstawowe prawa jednostki i ich sądowa ochrona*, Warszawa 1997, s. 231.

⁴ Zob. m.in. R. Hauser, *Konstytucyjny model polskiego sądownictwa administracyjnego* (w:) J. Stelmasiak, J. Niczyporuk, S. Fundowicz (red.), *Polski model sądownictwa administracyjnego*, Lublin 2003, s. 145–147; J. Zimmermann, *Z problematyki reformy sądownictwa administracyjnego* (w:) *Instytucje współczesnego prawa administracyjnego. Księga jubileuszowa Profesora zw. dra hab. Józefa Filipka*, Kraków 2001, s. 797–798.

administracyjny pierwszej instancji nie ma co do zasady kompetencji do dokonywania ustaleń stanu faktycznego będącego tłem sprawy administracyjnej (por. też art. 133 § 1 p.p.s.a.). Zadanie to należy do organu administracji publicznej. Elementem zaś kontroli legalności działania organu administracji publicznej jest powinność zbadania przez sąd, czy organ, dokonując ustalenia stanu faktycznego, nie naruszył przepisów proceduralnych pozwalających na urzeczywistnienie zasady prawdy obiektywnej. Naruszenie tego typu regulacji (m.in. art. 7, art. 77 § 1, art. 80 k.p.a.) powoduje nielegalność rozstrzygnięcia organu.

W konsekwencji trzeba przyjąć, że do kompetencji sądu administracyjnego należy ocena legalności procesu ustalania stanu faktycznego przez organ administracji z punktu widzenia wymagań proceduralnych, nie zaś samodzielne ustalanie stanu faktycznego. Reguła ta jest cechą szczególną postępowania sądownoadministracyjnego, istotnie odróżniającą to postępowanie od procesu cywilnego i karnego, w którym to sąd jest zobligowany do ustalenia stanu faktycznego sprawy. Nie ulega zatem wątpliwości, że sprawą sądownoadministracyjną w rozumieniu Konstytucji RP jest wywołany przed sądem administracyjnym spór między jednostką (adresatem rozstrzygnięcia organu administracji publicznej) a organem administracji publicznej (autorem rozstrzygnięcia skierowanego do jednostki), którego treścią jest postawiony przez jednostkę zarzut naruszenia prawa przez organ administracji publicznej, który wydał rozstrzygnięcie dotyczące jej wolności lub praw⁵. Kontrola sądu administracyjnego polega na ocenie zgodności działania organu administracji z prawem materialnym, procesowym i ustrojowym. Okoliczność ta ma niewątpliwie istotne znaczenie dla wyboru przez ustawodawcę nie tylko zakresu sądowej kontroli administracji, ale także rodzaju środka odwoławczego od orzeczeń sądów administracyjnych pierwszej instancji.

Kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na (art. 3 § 2 p.p.s.a.):

- 1) decyzje administracyjne – kontroli sądownoadministracyjnej podlegają wszystkie decyzje administracyjne z wyjątkiem wyraźnie wyłączonych art. 5 p.p.s.a. oraz przepisami ustaw szczególnych. Jako wyjątek wskazuje się ograniczenie wynikające z treści przepisu art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych⁶, który wyłącza wniesienie skargi do sądu administracyjnego na decyzję w sprawach wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, nie ma zastosowania do skargi na zawarte w decyzji o wyznaczeniu na stanowisko służbowe rozstrzygnięcie o należnym żołnierzowi uposażeniu⁷;
- 2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty – do tej kategorii zalicza się postanowienia, od których dopuszczalne jest zażalenie określone w art. 236 § 1 o.p. Postanowienia, na które przysługuje zażalenie, stanowią podstawową grupę postanowień zaskarżalnych do sądu administracyjnego. W ramach tej grupy będą się mieściły postanowienia wydawane na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, postanowienia wydawane na podstawie ordynacji podatkowej oraz postanowienia podejmowane

⁵ Por. też J. Borkowski, *Ustawy o dwuinстанcyjnym sądownictwie administracyjnym*, cz. II, M. Prawn. 2003, nr 8, s. 346.

⁶ Tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1414 z późn. zm.

⁷ Uchwała składu siedmiu sędziów NSA z dnia 10 kwietnia 2006 r., I OPS 3/06, ONSAiWSA 2006, nr 3, poz. 69.

Stefan Babiarcz – doktor nauk prawnych; sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego; autor kilkudziesięciu prac monograficznych, komentarzy, artykułów i glos z zakresu prawa podatkowego, administracyjnego i postępowania sądownoadministracyjnego.

Konrad Aromiński – starszy asystent sędziego w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Warszawie; doktorant w Instytucie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk; autor wielu publikacji z zakresu prawa podatkowego.

■ Książka zawiera omówienie najważniejszych zagadnień związanych z problematyką postępowania przed sądami administracyjnymi. Autorzy szczególną uwagę zwracają na sprawy praktyczne, wskazują te z nich, które budzą największe wątpliwości.

■ W opracowaniu zaprezentowano m.in. takie zagadnienia jak:

- pisma w postępowaniu przed wojewódzkim sądem administracyjnym,
- czynności stron i sądu po wniesieniu skargi,
- zawieszenie postępowania,
- terminy procesowe,
- środki odwoławcze,
- koszty sądowe i ich zwrot.

■ W pracy przedstawiono nie tylko najistotniejsze orzeczenia sądowe dotyczące omawianej tematyki, lecz także szereg rozstrzygnięć mało znanych a istotnych dla pozycji stron w postępowaniu sądownoadministracyjnym. Ponadto podkreślono znaczenie nowelizacji ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi uchwalonej 9 kwietnia 2015 r., której celem było uproszczenie i zapewnienie szybkości postępowania przed sądami administracyjnymi.

■ Publikacja przeznaczona jest dla adwokatów, radców prawnych, aplikantów zawodów prawniczych. Zainteresuje również doradców podatkowych oraz sędziów i ich asystentów.

ISBN 978-83-264-9223-5

9 788326 492235

Cena 139 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9788326492235 W01P01